

OPONENTSKÝ POSUDOK

Na habilitačnú prácu PharmDr. Josefa Malého, PhD., Možnosti rozvoje
kultúry bezpečí ve farmakoterapii“

Posudzovaná habilitačná práca pána PharmDr. Josefa Malého, PhD., sa zaoberá veľmi aktuálnou problematikou rozvoja kultúry bezpečnosti vo farmakoterapii.

Jadrom habilitačného spisu sú vedecké a odborné práce, ktoré významne prispeli ku vzniku habilitačnej práce. Jedná sa o práce publikované v časopisoch indexovaných databázach Web of Science s impakt faktorom od 0,1-2,93 (11) a práce v časopisoch indexovaných v databázi Scopus (13). Práce v časopisoch zo zoznamu recenzovaných neimpaktovaných periodík vydávaných v Českej republike 10 originálnych a 22 prehľadových prác. Učebnice a učebné texty (6). Zborníky a kvalifikačné práce, na ktorých sa autor habilitačnej práce podieľal, ako školiteľ alebo konzultant.

Predložený habilitačný spis obsahuje 241 literárnych zdrojov, domácich a zahraničných autorov. Práca je napísaná prehľadne, jej štruktúra zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačnú prácu obsahuje 9 kapitol, 16 tabuliek a 18 obrázkov (grafov).

Cieľom kultúry bezpečnosti je vytvoriť prostredie v zdravotníckom zariadení, v ktorom správanie jednotlivca a kolektívu je založené na úsilí minimalizovať poškodenie pacienta, v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti vrátane užívania liekov. Nárok na bezpečnú terapiu je právo každého pacienta. Úlohou farmaceuta sú také aktivity, ktoré smerujú k redukcii rizík farmakoterapie a optimalizácii systémov zameraných na riadenie a kontrolu bezpečnosti pacientov pri užívaní liekov. Otázka bezpečnosti pacientov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti je celosvetový problém a je považovaný za prioritu a kľúčový indikátor kvality poskytovanej starostlivosti.

Cieľ práce sa skladá z dielčích častí: a) Liekové problémy a revízia farmakoterapie v teórii a praxi.

b) Analýza pádov ako nežiadúcej udalosti v lôžkových zariadeniach.

c) Analýza znalostí, postojov a skúseností zdravotníkov a pacientov vo vzťahu
ku generickým liečivám a GS.

d) Analýza terapeutickej hodnoty antikoagulancií.

Habilitačná práca autora naznačila, že nedostatočná aplikácia princípov klinickej farmácie do farmaceutickej starostlivosti sa zdá byť jednou z bariér rozvoja modernej farmaceutickej starostlivosti orientovanej na pacienta, jeho farmakoterapiu a management liekových problémov.

Univerzita Karlova	6451
Prijato: 10.05.2019 v 09:18:35	Odbor
Č.j.: UKFaF/127587/2019	Zprac
Č.dop.: RE286998290SK	
Listů: 2 Příloh: 0	
Druh: písemné	

Autor rozvíja danú problematiku, analyzuje perspektívy kultúry bezpečnosti vo farmakoterapii v podmienkach ČR. V habilitačnej práci analyzuje témy, ktoré s kultúrou bezpečnosti úzko súvisia. Jednou z tém sú pády pacientov v zdravotníckych zariadeniach, ktoré majú pre svoju multifaktoriálnu povahu, dopady na zdravie pacienta a zvyšujú náklady zdravotníckych zariadení.

Ďalšia téma sa venuje analýzam spotreby liečiv, ktoré patria medzi dôležité signálne štúdie vo farmakoepidemiológii. Umožňujú sledovať pohyb liečiva v spoločnosti a môžu byť indikátorom vhodnej či nevhodnej preskripcie, alebo môžu prinášať prvé signály možných rizík farmakoterapie alebo liekové problémy.

Z terapeutických skupín boli v centre pozornosti antikoagulancia, čo súvisí s rozšírením palety perorálnych antikoagulancií (OAC), lepšie diagnostické možnosti, s vyššou prevalenciou ochorení v danej populácii, čo súvisí so starnutím populácie. Terapeutická hodnota antikoagulancií sa môže významne meniť, vplyvom nových skúseností ako aj príchodom nových liečiv na trh.

Potreba analyzovať optimalizáciu nákladov na liečivá spojené so zvyšovaním podielu generických liečiv alebo zavedením generickej substitúcie do klinickej praxe. Omyly spojené s predpisovaním, podávaním alebo uchovávaním liečiv predstavujú významné riziko pre pacientov v ambulantnej i lôžkovej starostlivosti.

Revízia farmakoterapie sa orientuje v teórii na management DRP, kým Medical reconciliation na identifikáciu liekových pochybení. Revízia farmakoterapie vo väčšine prípadov prebieha podľa algoritmu SAZE, ktorý bol vytvorený ako pomôcka pre farmaceuta a klinického farmaceuta.

Management DRP je jeden z hlavných pilierov súčasného modelu FP konsenzuálne prijatý autoritami ČR. DRP je mostom k spolupráci s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi i s pacientmi. Získané výsledky ukázali, že s vyšším stupňom revízie rastie prevalencia DRP. Ako píše autor predloženej habilitačnej práce, ak sa bude farmaceut venovať na rôznych úrovniach managementu DRP má o miesto postarané. Negatívom je metodická roztrieštenosť pracovísk, ktoré poskytujú klinicko-farmaceutickú starostlivosť v ČR. Do budúcnosti autor odporúča vykonať v spolupráci s ďalšími pracoviskami validačnú štúdiu zameranú na klasifikáciu DRP.

Na základe preštudovania predloženého spisu môžem konštatovať, že je napísaný starostlivo, logicky a aj esteticky, má obsahovú, vecnú a vedeckú úroveň.

K práci mám niekoľko otázok:

- 1) Ako si predstavujete revíziu farmakoterapie u ambulantných pacientov a kto ju bude vykonávať a ak farmaceut, kto ho bude motivovať?
- 2) Na str.14 hovoríte o tom, že lekár má byť informovaný o výsledkoch a návrhoch revízie farmakoterapie prostredníctvom pacienta? Čo myslíte je to správne?
- 3) Predpokladali sme, že do časti liekovej dokumentácie cez e-Health bude mať prístup aj farmaceut –lekárnik, resp. klinický farmaceut, u nás to tak nie je. Ako je to v ČR?
- 4) V práci uvádzate, že výhodou klinického farmaceuta pri poskytovaní klinicko-farmaceutickej starostlivosti je komplexný pohľad na farmakoterapiu. Môžete mi jeho prípravu charakterizovať a ako sa dostane ku klinickým výsledkom?

5) V rámci revízie farmakoterapie bol použitý algoritmus: SAZE. Poznáte iný typ algoritmu ako pomôcky, ktorý by bol špecifickejší?

6) Aký vedecký prínos je výsledkom Vašej habilitačnej práce?

Záver habilitačnej práce tak ako ich autor pán PharmDr. Josef Malý, PhD. formuloval ukazujú, že sú definované adekvátne obsahu a výsledkom štúdia. Zoznam použitej literatúry je primeraný.

Pretože sa jedná o habilitačnú prácu, chcem zdôrazniť aj to, že spis je dokladom toho, že autor má schopnosť sústavne pracovať s vedeckými poznatkami, triediť ich, vyhodnocovať, interpretovať, čo sú vlastnosti dôležité aj z hľadiska pedagogickej činnosti.

Z á v e r

Predložená habilitačná práca pána PharmDr. Josefa Malého, PhD. rieši otázky spojené s bezpečnosťou pacientov pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktoré predstavujú významný problém v zdravotníctve. Je to jedna z prvých publikácií tohto typu. Kľúčovú úlohu v rozvoji kultúry bezpečnosti vo farmakoterapii by mal hrať farmaceut v rámci poskytovania farmaceutickej starostlivosti, a to v rôznych typoch zdravotníckych zariadení. K štúdiu terapeutických hodnôt liečiv využíva rôzne zdroje a formy dát. Preto je rozvoj tzv. kultúry bezpečnosti pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, včítane užívania liečiv, významným parametrom hodnotenia kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

Obsah, formy a metódy výskumu, ktoré habilitant v štúdiu použil odpovedajú súčasnému trendu vývoja vedecko-výskumnej práci v tejto oblasti. Habilitant obohatil naše poznatky v oblasti klinickej farmácie a farmakoepidemiológie o nové možnosti praktického využitia študovaných metód, ktoré tvorivo nadväzujú na doteraz publikované a známe výsledky. Za veľký prínos možno predpokladať, že všetky vypracované postupy boli overené na analýzach vzoriek a sú priamo použiteľné v praxi.

Predložený habilitačný spis obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa kladú na tento druh kvalifikačnej práce podľa súčasne platných predpisov a vyhlášok.

Na základe týchto skutočností odporúčam prijať predloženú prácu za prácu habilitačnú a jej autora pripustiť k obhajobe.

Súčasne odporúčam, aby pánovi PharmDr. Josefovi Malému, PhD., bola na základe jeho úspešnej obhajoby a pozitívneho realizovania habilitačného pokračovania udelená vedecko-pedagogická hodnosť

docenta klinickej a sociálnej farmácie

doc. RNDr. Magdaléna Fulmeková, CSc.

V Bratislave 3.5.2019